

СИН УКРАЇНИ

Часопис красного письменства, політики і громадського життя.

Редакція і Адміністрація: Варшава, Довга вулиця 29, пок. 45. Тел. 89-37.—Виходить що тижня

БОРІТЕСЯ - ПОБОРЕТЕ!

ВЕЛИКІ РОКОВИНИ. Шостидесяті роковини смерти Пророка національного відродження України і Поета її повстання — Тараса Шевченка припадають на рік найбільшого напруження всіх її політично-громадських сил, на рік справжнього посполитого рушення на Україні.

Здійснюються віщ, урочі слова поета:

„—Розкуються незабаром
Заковані люде,
Настане суд, заговорять!
І Дніпро і гори
І потече сторіками
Кров у синє море!”

Пожежа повстання бурхливими потоками розливається по широких просторах України вздовж і вшир її — від Полісся до Чорного моря, від Полтавщини до Поділля.

Розбудженна національна стихія виявляє характер свідомого руху, що координується в плянмірних виступах і чинах проти ворогів її природного права на самостійне життя і вільний розвій.

Своїх справжніх ворогів народ уміє розпізнати, під якою б шкурою не старались вони заховати свою вовчу натуру.

Розпізнав український народ і більшовицько-московську натуру.

Справдилися слова Поета про те, що

„...невчене око
Загляне їм в саму душу
Глибоко—глибоко.
Дознаються небожата,
Чия на вас шкура
Та й засудять,—і премудрих
Немудрі одурять”.

Зрозумів добре народ, що то за „комуністичний” кожух, в який лагодились його вбрати московські більшовики і яка справжня ціна їх ніби „щирому” слову про національне „самоопредѣленіє, вильть до отдѣленія”.

І сталося так, як писав Поет:

„Добрий кожух,—тільки [шкода,

Не на мене шитий,
А ширєє ваше слово
Брехнею підбите”.

Правда—Сила—Воля.

От ті три чинники людського життя, на які вказав своему народові його Поет.

Але найкраще, найповніше ці чинники можуть виявлятися як творчий елемент, в межах суто-національного життя.

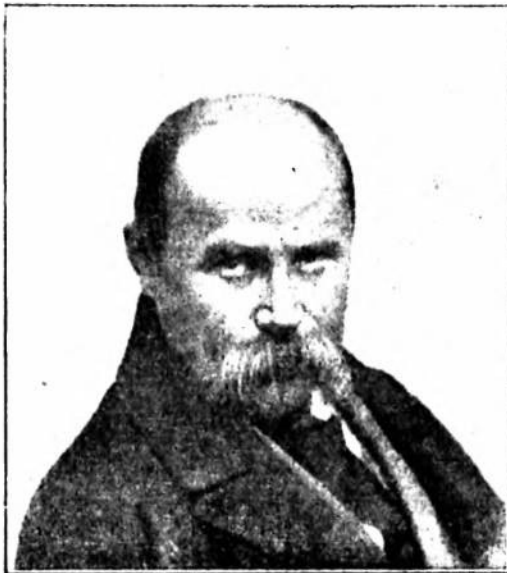
„—В своїй хаті своя [правда
І сила і воля”.

І, певний висоти і святости цього національного ідеала, Шевченко з запалом обертався до „великих лицарів”, кличучи їх до переможної боротьби:

Борітеся—поборете;
Вам Бог допомагає;
За вас сила, за вас воля
І правда святая!”.

Нема місця словам жалю, словам гуманности, навіть словам порозуміння там, де буває ненатла сваволя хижака-наїздника!

Не було таких слів і у Шевченка, який орлиним зором передбачав грядущі події, і з рішучою свідомістю, як повстанчий отаман, віддавав свій наказ:

„—Вставайте!

Кайдани порвіте,
І вражою, злою кровью
Волю откропите!“

І лицарь-народ одностайно відгукнувся на заклик Поета-Проводиря.

Ось він об'єднується в повстанчі загони і куріні, нерідко називаючи їх почесним іменем Поета.

Ось він рушає на ворога під гаслом: **Україна або Смерть!**

Святкуючи в цей момент 60-ті роковини смерті Тараса Шевченка, ми, як висловився

ВОЛЕЮ НАРОДА. Імпульс волі — основний, перший і єдиний двигач життя всякого і життя національного зокрема.

Нечисленні „польські легіони“ осягнули безмір в своїй волі до створення незалежної Польської Річипосполитої.

„Логіка фактів“ була проти тих Січових Стрільців, „лицарів абсурду“, що йшли малою купкою проти лав салдацьких мільйонних мас „б'єлаго царя“ в початку світової війни, гонені єдиним волевым імпульсом свого життя — волею бажання до створення й зреалізування Самостійної України.

Час показав інше...

Але за те ми добре і твердо переконалися, що в боротьбі з московськими ушкуйниками велику роль грає не святість наших аргументів, не їх законність і правдивість, а фактор сили і руху — міцна воля, воління.

Почалася боротьба національних стихій, що оформлюються тільки логикою фактів реальної сили, реального воління.

Досить аргументацій. Іде боротьба стихій, яка не знає жадної логіки, крім логіки сили, бо порозуміння стихій неможливо.

Наш обов'язок — ненавидіти, як ненавидять нас, а не запускатися в балачки, не ставати на розмову з ворогом.

Хай дме вітер. Стихією упертості навіть малої рослини розріжеться вітер і помчить далі, а рослина стоятиме й ростиме.

Не ридай Вкраїно-Ненько,
Не вдавайся горю—
Ще живе в нас дух козацький,
Ще ми любим волю!

Вже недовго москаль буде
Тебе зневажати—
Ось іде вже весна тепла,
Зможем одсіч дати!

в своїй промові на святі Поета Пан Головний Отаман — С. Петлюра, шануємо його, як „поета нації і соціального визволення“.

„Слово Шевченка, — сказав високошановний промовець, — є неминучий елемент нашої щоденної роботи“.

Слово Його стало нашою дією, „одною з громадських акцій, яку ми переводимо в життя“.

„Мусить бути Україна“.

„І буде, коли ми активну любов до батьківщини перетворимо в живу працю“.

Скажуть: умови історії ворожі нам. Приймім історію минувшини, як факт, без наслідування, без плачу, без консеквенцій. Ми свідомі того, що почало утворюватись нами ж з початку 19 століття, й продовжуймо його, продовжуймо теє, за що ось вже три роки ллється кров українського люду, всіма забутого в його жорстокій боротьбі, в неможливо важких умовах. Встаньмож гордо й сміливо до дальшого творення свого імени, своєї мови, своєї науки, свого війська, своєї літератури, своїх форм громадського життя.

Відчуймо-ж огнево й суцільно нарешті своє право на національне відродження не тільки в історичному становищі, але й в становищі воління нашого, в становищі реальному, сучасному.

Важкий, важливий, слухний час!

Загорілася ще з зими велика пожежа по просторах Великої України. Весною горітиме увесь край безмірним стихійним пожаром!

Хай проллється в наші груди світ і сила з цього джерела!

Вийдім на чисте, свіже повітря, придивімося до зоряного неба!

Вслухаймося до крику повстанчих загонів: **Україна або смерть!**

— Повстанці, — це жива сила України.

Повстанці дадуть нам живу силу.

Даймо ж і ми їм гідні гасла, гідне ідейне провідництво, гідну для життя і змагань їх певну систему.

Н Е Р И Д А Й!

Хай селянство згуртується,
Хай сонце засяє—
Знову над Дніпром широким
„Слава“ залунає.

Всі повстанем, в лави станем
І дообудем волю,—
Всьому світові покажем
Як куєм ми долю!

Повстанець.

На окупованій Батьківщині.

До Тарнова прибув бувший урядовець однієї з установ Укр. Нар. Республіки п. Н.—к.

Під час останньої евакуації з Кам'янця, оповідає п. Н., я залишився з тією метою, щоб пробратися на Херсонщину й побувати дома, бо семі я не бачив більше трьох років.

На другий же день після приходу більшовиків до Кам'янця, я вирушив у дорогу.

Добравшись до рідного села, я, приймаючи на увагу те, що село наше велике й через те має не тільки всі совітські цивільні установи, але й чрезвичайку з добре впорядкованим шпіонажем пішов до своєї хати пізно вночі.

Переступивши поріг рідної оселі, я вперше, після грохотливої розлуки, відчув справжню радість зустрічі та відпочинку.

Не вважаючи на те, що я майже не виходив з хати, сусіди швидко дізналися про мене, і почали приходити і розпитувати: відкіля я, що робив та де пробував за ці три тяжкі роки. Незабаром двері моєї хати перестали зачинятися... Це, звичайно, мусліло звернути увагу „всевидючої й всезнаючої“ чрезвичайки. На ніч я став ховатися у знайомих. Моя обережність не була зайвою. Через де-кілька день, уночі, чекисти з'явилися до мене з допитом і трусом. Мене вони, звичайно, не знайшли, але, зрозумівши, що перебувати мені далі тут небезпечно, я, попрощавшись з сім'єю, пішов до повстанців. Побувавши після цього в Таврії й на Кубані, я через Херсонщину, Поділля та Волинь, перебрався до Тарнова, в росташовання українців. Всюди де тільки доводилося мені бувати—настрій, мало сказати противо-більшовицький, настрої самої лютої до них ненависти. Пояснюється це поведінням більшовиків у селах. Покінчивши з усіма фронтами, більшовики всі свої вільні сили кинули на село.

„Ми, писали про це більшовицькі газети, з завданням пролетаризації міста покінчили, тепер перед нами друга, більша і тяжча робота—це „разслоєніє“ села. І самої пильної уваги в цьому напрямку заслуговує українське село, де панує кулацтво, бандитизм і петлюровщина.

Поки що „разслоєніє“ це виявлялося в здирстві та в реквізиціях під виглядом „разверстки”.

Розверстка робиться так: на кожну десятину накладається певний натуральний податок, причому чим більша кількість засівної площі, тим більше підвищується подесятинний відсоток податку і таким чином утворюється такий стан, що у більш заможних відбирається все, у середняків майже все, а в декотрих так не то що не лишається зерна для власних потреб, але навіть забирається й те зерно, що ховалося для засіву на-весну.

Така „продовольча політика“ московського совнархозу викликає страшне обурення.

Часто закінчується вона кривавими сценами та „чрезвичайками”.

„Чрезвичайки“ росташовано під охороною червоноармейських багнетів переважно по містечках і звуться вони „районними”.

В звязку з „разслоєнієм“ села і характер арештованих значно змінився.

Майже щодня, по вулицях містечок, сотнями провадять бородатих дядьків, звичайних українських селян, що з поглибленням революції попали в „контр-революціонери“ і стали ворогами „робітничо-селянської“ влади.

В той час коли село кипить незадоволенням, місто мертвіє і по-троху починає нагадувати мовчазний цвинтарь.

Заборона приватної торгівлі не тільки погіршила загальний продовольчий стан міста, але й до каяра голодних мас додала ще майже всю міщанську масу Еврейства, що займалася переважно дрібною торгівлею.

І тепер до втікачів з міста (робітників та інтелігенції) приєднується також і єврейська молодь.

Крім того в останній час помічається масова Єврейська еміграція.

Цілими сем'ями і таборами тягнуться вони до кордонів Румунії, Польщі, на Кавказ.

Ідуть, голодні й обідрані, у всіх напрямках, де тільки є надія найти порятунок від неминучої голодної смерті.

Багато Єврейської молоді найдете тепер і серед повстанців.

Я особисто, передає п. Н., знаю де кількох бувших політкомів які приймали участь у збройних сутичках проти більшовиків і які й тепер провадять активну боротьбу проти них в лавах повстанців.

Між російськими більшовиками та борючими великі тертя.

Становище борючистів дуже тяжке і погіршується тим, що народ, після їхнього злиття з комунистами, перестав їм вірити.

Повстання на Україні не ущувають. Але загальне заворушення, загальний повстанський вибух відбудеться весною коли пригріє сонце і коли можна буде ночувати в гаях та в степу.

Скрізь від берегів Кубані і до кордонів Польщі—настрій один: коли-б швидче весна!

Одночасно з ненавистю до більшовиків росте популярність Головного Отамана Симона Петлюри.

Особливою популярністю це ім'я користується на Лівобережній та Степовій Україні.

Дмитро Геродот.

Рада Республіки.

20 лютого о 6 годині вечора відбулось третє засідання Ради Республіки.

Засідання відкрив д-р І. Липа. На пропозицію деп. О. Ковалевського прийнято такий порядок дня: 1) вибори президії Ради Республіки,

2) інтерпеляція фракції народно-республіканської партії до уряду в справі Директорії, 3) внесення фракції земських організацій в справі відозви Ради Республіки до населення України, 4) внесення фракції народно-республіканської партії в справі відозви Ради Республіки до держав і народів цивілізованого світу, 5) внесення фракції народно-

республіканської партії про „Всеукраїнську Національну Раду“ у Відні і б) заява фракції хліборобів-демократів.

В справі президії забирає слово депутат Корчинський (с.ф.) і в імені фракцій-соціалістів-федералістів, народніх республіканців, соціально-демократів, селянських соціалістів, союзу кооператорів, залізничників і поштовиків пропонує такий склад президії: голова, два заступники і чотири секретарі, з яких один називається „першим секретарем Ради“.

Пропозиція одногосно приймається. Хлібороби-демократи заявляють, що вони на місця в президії не претендують, а тому участі в виборах не прийматимуть. Подібну заяву вносять і соціалісти-самостійники. Лівий блок заявляє, що деякі партії й організації ще не прислали своїх представників до Ради Республіки, а тому вносять пропозицію вибрати голову, другого заступника (перший заступник має бути від блоку) і першого секретаря. Приступають до виборів. Возний роздає записки. В залі панує абсолютна тиша. Публіка з напруженням чекає результату виборів. Підраховуються записки. Голова засідання доводить до загальної відомости результати. Вибрано таких осіб: Головою Ради Республіки—професор І. Фещенко-Чопівський (с.ф.), другим заступником голови — Інженер Пилипчук (н.р.) і першим секретарем — приват-доцент Бачинський (сел.соц.). Нова президія займає своє місце. Її зустрічають гучними оваціями. Фещенко-Чопівський в короткій, і чулій промові дякує за довіря і закликає всіх до напруженої праці на користь Батьківщини. Порядок денний продовжується.

По другому питанню порядку денного виступає з докладом Батринівський (н.р.). Докладчик критикує діяльність б. членів Директорії Швеця та Макаренка і, на підставі фактів та матеріалів, доводить, що діяльність цих осіб шкідлива для української державности. В кінці своєї промови вносить пропозицію в найближчій часі звернутися з інтерпеляцією до уряду, що саме в цій справі уряд робив і яких заходів має вжити, щоб паралізувати шкідливу діяльність цих осіб. З свого боку промовець пропонує скасувати назву „Директорія“, а встановити особовий репрезентаційний орган. Після коротких дискусій приймається постанова запитати уряд, коли він може дати на це відповідь. Прем'єр міністрів п. Андрій Лівичський заявляє, що відповідь буде дано на протязі одної доби.

З докладом по третьому пункту програми виступає п. Огородник (земськ.організ.) і в короткій промові доказує, що Рада Республіки, як орган народнього представництва, мусить мати тісний звязок з своїм народом, який перебуває під страшним терором ворога—хижака і потребує моральної підтримки від своїх провідників. Рада Республіки повинна сказати своє слово, повинна морально підтримати населення України в його запеклій боротьбі за українську державність. Докладчик пропонує скласти відозву до населення України. Одногосно ця пропозиція приймається і відсилається для виконання до комісії, яку тут же й вибирають.

В справі відозви до народів світу забирає слово п. Пилипчук (н.р.) і зазначає, що розпорошення українських сил є наслідком того, що українська емігрантська інтелегенція розбилась

Ф. САВЧЕНКО.

Українська Капела в Парижу.

Знову почули ми тут, на чужині, свою рідну пісню. Знов, як, в минулому році, в театрі бачив я сльози на очах сусіда-земляка, що вже десять літ не був на Україні. Це було, як співали одну за другою колядки. Ті самі колядки, що ми чули або й самі виспівували під вікнами наших білих хаток, як навкруги все було снігом заметено, тоді як волхви „со зіздою путешествують,“ а сам Христос сів з добрими людьми-українцями вечеряти.

Але ж через кілька хвилин наша мила, радісна „щедрівка“ висушила сльози у мого сусіда. Він ще трошки затулявся від мене рукою, але ж видно було, що все в душі його сміється. Мабуть пригадав собі, сердега, величезні ще гарячі вареники з сиром, що колись попадали йому в руки, а потім в полотняну торбу на святу Меланку.

А ті французи, що сидять довгими рядами в цьому величезному театрі, під білим покровом електричного саява, хоч вони зовсім не розуміють що воно таке, це кумедне „дедрик, ведрик“, хоч мало між ними знайдеться таких, що могли б вимовити це перше слово, але всім їм радісно, переглядають-

ся між собою, дивуючись, що вони, люди старої культури так захоплені тим, що співає народне серце.

Помічась, як мало не всі вони забули, що на бульварах, по кавярнях і в салонах люде змагаються й галасують про міністерську кризу, забули що завтра кожний з них буде кудись бігти, щось писати, читати, на шматок хліба заробляти... Завтра кожний з них стане машиною; життя піде так, як воно йшло до цього часу, хоч і не викинуть вони з душі, не забудуть тих музичних переживань, що відчують сьогодні.

А сьогодні... Оці величезні хлопці-парубки, в білих з червоними покрасами свитках, оці скажені баци, що гудуть і здається рвуть скелі, як Дніпро в своїх гирлах, ці гарненькі дівчата, молодиці з квітками й намистом, в червоних чобітках, що тьохкають соловейком, як треба, або ж заливаються як горлиці в блакитному небі—сьогодня вони оповідають про долю свого люду, про його радощі то горе, про далеку бувальщину й про те щь буде, про свекруху злую і милого-чорнявого, що обійме й приголубить і ласкаве слово скаже...

Тай як же чудово вони про це все оповідають!.. Послухайте того, що співає „Ой у полі та й Баришполі.“ Високо, високо кудись лине його свіжий ласкавий голос. Він співає про широке поле в Баришполі, а мені зда-

на гуртки з різними орієнтаціями, ці гуртки, провадячи суперечливу політику, шкодять цим загальною українській справі. Наші закордонні представництва в більшості не досягають належних здобутків у своїй праці.

В кожній державі, переважно в столичних містах, сидить тьма-тьмуча бувших царських слуг, ворогів української справи, які на кожному кроці стараються нам шкодити і всі вістки та інформації використовують для себе, тенденційно їх перекручуючи. Тому широкий світ і досі не знає правдивого стану річей. Рада Республіки повинна в першу чергу звернути на це увагу, для чого треба скласти відозву до Держав і Народів, де ще раз яскраво підкреслити героїчну боротьбу українського народу за свою державну суверенність, а також змалювати весь страшний терор та знущання ворогів над українським народом. Слід зазначити, що український народ, провадячи боротьбу з ворогом-окупантом от уже четвертий рік, своїми грудьми захищає цілу Європу від навали азійців. Треба також зазначити, що москаль-більшовик, захопивши українську землю, задумав знищити український народ і провадить русифікацію краю. Тисячі і десятки тисяч українських селян і робітників вивозяться, а їх місце займають кацапи-лапотники, що забруднюють українські міста і навіть села. Навіть священників, які хоч трохи виявили свою прихильність до України, ввозять на Московщину, а їх місця обсаджують ворожим до України елементом. Це треба написати, про це треба сказати у відозві. Пропозиція докладчика одностайно ухвалюється і передається для виконання до закордонної комісії.

Про „Всеукраїнську Національну Раду” у Відні докладно говорив деп. **О. Ковалевський** (н.р.). В своїй промові він зазначив, що „Всеукраїнська Національна Рада” починає сходити з тої платформи, яку була намітила на початку своєї праці, а саме веде політику, що йде всупереч з політикою Уряду У.Н.Р., а крім того ігнорує Раду Республіки, називаючи її в пресі „Партизанська Рада”. Тому партія народних республіканців відкликає свого представника, що був делегований до „Всеукраїнської Національної Ради”.

На тему цього цікавого питання виникла довга дискусія. Промовці, як від лівого, так від правого блоку висловлювались за те, щоб напружити всі сили і старання для переведення стислої координації всіх українських сил. Деп. **Романченко** (с.д.) рішуче заявив, що його партія не сидить „тамо і овамо” і не прийматиме участі у „Всеукраїнській Національній Раді”. Теж саме заявив депутат **Кобза** (хл.дем.). Депутат **Корчинський** (с.ф.) в імені своєї фракції каже, що його партія сидить „тамо і овамо” доки не виявиться, що політика „Всеукр. Нац. Ради” не буде носити захватного характеру. Коли б це виявилось, то його партія відкличе своїх представників, бо до цього часу він ще не має таких відомостей та матеріалів, про які каже п. **Ковалевський**.

Біля 10-ої години вечора засідання зачинено. Наступне засідання доручено призначити президії. Після закінчення виборів п. **Шаповал** (соц.сам.) вніс заяву, що його партія проти голови нічого не має і буде його підтримувати доти,

ється, що я бачу мармуровий Акрополь далекої старої Греції. Люде вірять ще в те, що своєї долі не минеш. Вони бояться говорити голосно про своє щастя, що б боги Олімпу не заздрили їм, що б світлий Аполон, бог сонця, не пустив у них свою огневу стрілу. Тому збираються вони і моляться богів широко. Один з них ліру взяв у руки, і тихенько з благанням співає. А інші стоять навколішках, з квітками в руках, шепчуть молитви і цей шепіт час од часу переходить в тихесенький плач, що підіймається з грудей кожного, переривається тонами надії, молитви...

А от,—„Почаївська”... Ви бачите, як ідуть полки за полками. Хто ж то? Хто вони? Татари, турки, ляхи, чи москалі? Вони підступаються ближче. Земля дріжить від їх тупоту. Чути як плачуть жінки, діти. Бахають гармати. Ще мить, ще хвилина, і все буде зруйноване, у всіх їх вороги життя одберуть. І настане тьма і пустиня... Але ж Божая Мати мольбу їх почула і вратувала, Україну бідну в р а т у в а л а...

Сидиш, слухаєш, а сльози помалу і в мене підступають до горла. Гей не журись козаче! Вже чую веселої: „На вулиці скрипка грає, бас гуде вимовляє”... Та гляньте ж-бо, подивіться на ного, як цей Кошиць, цей дорогий Кошиць диригує цю пісню, бо для кожної в нього є своя думка, своя поведінка. Хіба ж ті співаки, хоч і голоси в них чудові,

хіба ж вони моглиб так співати, як би він тільки показував їм коли починати, коли кінчати, або стихати. Ні. Він не тільки тут, з своїми співаками, в театрі Елісейських Полів,—одночасно він десь там літає, де „на вулиці скрипка грає, бас гуде вимовляє”. Він там, на Україні танцює завзятого гопака. Він іде навприсяги, підковами одбиває, молодіцям підморгує, та в танок запрохує. А тут у театрі всі, що співають, або ж тілки слухають, бачуть усе це в його руках та в пальцях, в тому, як він здвигне плечима, або кивне головою. Завзятий, гнучкий, „приндзигльований” диригент!

Дай Ти їм Боже на довгі роки щастя та здоровля!

Боротьба нашого „Республіканської капели Кошиця” за своє місце під сонцем нагадує міні нашу загальну боротьбу за свою долю.

Після тяжких часів хор перейшов кризу. Його човен вплив вже на серед річки і пливе чистим плесом. Нині капела Кошиця не той блискучий метеор, що в тому році свавільно пролітав по всім столицям Європи.

Тепер його запрохують до хати, він, ще збільшивши свою надзвичайну техніку, вже знайшов своє почесне місце. Нині він яскрава зірка, що світить могутнім сяйвом на європейському артистичному небі. Честь і хвала йому!

доки партія с.ф. буде стояти на платформі самостійності, але коли б вона стала на ґрунт федерації, та партія самостійників перейде в опозицію;

22 лютого відбулось четверте, на цей раз закрите засідання Ради Республіки. Пр.-мін.-Лівицький від імени уряду давав відповідь на інтерпеляцію партії н-р. в справі шкідливої для У. Н. Р. праці за кордоном б. членів Директорії — Швеція і Маркотуна.

В V засіданню — 26 лют., було прийнято такий порядок денний: 1) привітання Ради Республіки, 2) внесення законопроектів, 3) внесення військової К-сії проєкта постанови про асигнування в розпорядження Військового Міністра 65.300 п. м. на видатки К-сії в справі здачі зброї та військового майна У. Н. Р., 4) інтерпеляція фракції соц. самост. про матеріяльні умови життя укр. армії в таборах, 5) інтерпеляція фракції соц.-дем. про культ.-осв. працю в армії У. Н. Р., 6) доповідь мандатної К-сії в справі виборів: а) від фр. соц.-дем., б) від кооперативів і в) від культ.-осв. організацій.

Законопроекти про: 1) сдину трудову школу на Україні, 2) поширення Київського апеляційного суду, 3) судове переведення злочинів урядовців та 4) про амністію всім тим, що лишились поза межами закона — ухвалюється передати у відповідні К-сії.

Шосте засідання Ради Республіки відбулось 2 бер. Обговорено і передано до відповідних ко-

місій асигнування 20 т. п. м. письменникові В. Самійленку і 15 т. п. м. на похорони ген. Кудравцева. Ухвалено і також передано до фін. к-сії. Законопроект про перешивку залізничних шляхів на Україні з широкоторових на вузькоторові і затверджено мандати деяких членів Ради.

Урочисте засідання Ради Республіки відбулось 10 березня, в день шостидесятих роковин смерті Т. Шевченка. З привітаннями та промова ми виступали депутати п. п. Прокопович, Орел, Ліпа, Ковалевський і Беленко.

Через брак місця спинимось коротко лише на промові Головного Отамана і Голови Директорії С. Петлюри.

— „Історія життя Шевченка, каже промовець, є історія українського народу. Не розуміли в свій час Пророка України, закидали його камінням. Те саме повторилося й з Україною, з ідеєю її самостійності. З початку зустрічали цю ідею здиовано, потім сміялись з неї, а тепер вже погроху починають ставитися до неї уважно. І ось тепер ми на передодні визнання України цілим світом.

Слово Шевченка — неминучий елемент нашої щоденної роботи. Він милий та дорогий нам тим, що в ньому є те живе, чим завжди буде жити народ, його віра, перед якою ми схиляємо голову, є одною з громадських акцій, яку ми переводимо в життя.

Мусить бути Україна!

І буде, коли ми активну любов до батьківщини перетворимо в живу працю“.

Третя революція в Московщині.

Обурення моск. народу проти комуністів, які, обіцяючи мир, провокували війну, обіцяючи волю — дали кріпацтво і весь час підтримують свою владу нечуванним терором, це обурення вибухає тепер по всій Московщині, особливо в Кронштаді, величезними повстаннями.

Ще 22 лютого майже на всіх петрогр. заводах відбулися мітинги, що мали виразно протибільшовицький характер. 23 лют. почалося заворушення в деяких частинах гарнізону. По заводах та по вулицях розкидано проклямації, в яких закликалось до знищення більшовиків, одночасно застрайковали робітники багатьох заводів. 20 лютого совітською владою сформовано Комітет Оборони. 26 лют. на вулицях почалися бійки робочих з червоними курсантами. 28-го до Петрограду прибули з фронту великі сили червоної кінноти.

Одночасно з виступом робочих розпочався бунт серед кроншт. матросів на воєнних судах: др. Петропавлівськ., бр. Андрій Первозваний., кр. Росія, Адмірал Кокорев, Олег, Аврора та інших. Частину комисарів матросами забито, частину арештовано. 1 березня до Петрограду вийшли 1 броненосець та 1 миноносець, випустили 4 знаряди і повернули назад.

Одночасно і в Москві почався страйк, на вулицю виходило більше 20 т. роб., що вимагали збільшення хлібного пайка, скликання Установчих Зборів, громадянських свобод та вільного торгу. Ненависть проти більшовиків прийняла такі страшні форми, що беззбройні жінки кида-

лись на червоних курсантів і душили їх. Курсантами, латишськими та китайськими відділами в перший же день забито в кривавих бійках 50 і поранено більше 800 людей.

Після жорстокої кількадечної вуличної бійки сов. військові пощастило захопити райони, де сконцентрувалися були головні сили повстанців, а страйковий комітет робочих було арештовано і розстріляно.

Чотири піших полки, що відмовились стріляти на народ, розброєно, поділено на групи і розіслано по провінції. Розстріляно за перші дні загалом до 25 т. людей. Революція перекинулася на провінцію: почались зворушення в Тулі, Пензі, Пермі; Псков і Бологос захопили повстанці, в Тамбовській губ. під проводом Антонова піднялось до 30 т. селян, до яких прилучилось декілька частин червоної армії, 16 губерній оголошено на стані облоги.

Тим часом в Кронштаді з матросом Петриченком на чолі зорганізувався революційний комітет. 3-го бер. Кронштад відкрив гарматний вогонь по Петрограду. 7 бер. берегові батареї Сестроріцька почали обстрілювати Кронштад. Тоді матроси самі рушили на Петроград і повернули, коли за підтримкою Петропавлівська, розбили китайське військо.

Після цього совітське військо почало було наступ на Кронштад, але всі його атаки відбито.

До матросів приєдналися Оранієнбаум і Красне Село, Красна Гірка переходила з рук до рук. Точилася уперта кривава боротьба. Більшовики

зробили були спроби вийти в переговори, але вони ні до чого не довели. При відкритті 10-го зїзду комуністів Ленін зауважив, що треба відмовитись від оптимізму. Кронштадський бунт, підкреслив він, примушує нас замислитись.

Кронштадський ревком поставив собі завданням: звільнення усіх, увязнених комуністами, боротьба з терором Ч. К. і бюрократизмом народніх комисарів, боротьба проти рабства, в яке трапили маси робочих, боротьба проти нищення селянства, за визволення Росії, яка захиляється в крові.

14 березня Троцький оголосив блокаду Кронштаду. Де-які форти вже розбито; червоних військ зібрано проти Кронштадта до 60.000.

Зараз же після вибуху повстання за кордонними російськими діячами, банками, червоним хрестом, французами та американцями було вироблено певний план харчевої та матеріальної

допомоги Кронштаду і послано чимало грошей та харчу, але телеграма від 15 бер. з Гельсінгфорсу каже, що припасу в Кронштадті лишається всього тільки на три дні.

18 березня телеграма з того ж Гельсінгфорсу повідомляє, що повстанці покинули Кронштад, висадивши в повітря Петропавлівськ і Севастополь.

До здачі кріпости було примушено матросів перевагою червоних військ, перевагою залоги та нестачею харчів. Однак як свідчать відомости одержані в Варшаві 22 березня з Риги, кронштадські матроси знову захопили Кронштад, що пізнішими відомостями не потверджується. Останні одержані відомости свідчать знов, що Кронштад залишився таки в руках більшовиків.

Чи на довго і яким буде дальший розвій революційних подій в Московщині, покаже близка будучність.

Х Р О Н І К А.

Новий уряд У. Н. Р. Прем'єр-міністр п. А. Лівіцький, зробивши 12 березня б. р. в закритому засіданні Ради Республіки докладну доповідь про діяльність уряду, зазначив, що уряд, з часу скликання вищ. законодавчого органу Ради Республіки вважає свою місію скінченою і мусить уступитися. Демісію вищого уряду прийнято і скласти новий кабінет доручено п. Прокоповичу.

В склад теперішнього кабінету, на чолі з прем'єр-міністром В. Прокоповичем, входять: А. Лівіцький — м-р юстиції, А. Ніковський — закорд. справ., М. Білінський — вн. справ, Командарм Омельянович-Павленко — військ. спр., О. Ковалевський — земельн. спр., П. Пилипчук — народн. господарства, Тимошенко — шляхів, І. Липа — нар. здоровля та опікування, Лебідь-Юрчик — фінансів, Красний — жидівськ. спр., П. Холодний — керуючий мін. нар. освіти, В. Садовський — праці, Стемпковський — без геки, Кабачків — Державн. Контрольор, М. Багриновський — Державний Секретар. Мін-ва преси і пропаганди й ісповідань зліквідовано; перше тепер є департаментом м-ва Нар. освіти, а друге — деп-том Мін-ва вн. справ.

Прем'єр-міністр зложив декларацію нового кабінету, а в імені Ради У. Н. Р. президія Ради звернулася з універсалом до українського народу і з нотою до народних представництв держав усього світу.

Текст цих трьох документів подамо в слідуєч. числі нашого часопису.

Перед поворотом на Україну. З огляду на можливість скорого повороту на Україну

Мін-во Нар. Освіти, вважає необхідним забезпечити школи та різні культ.-просв. організації підручниками та іншими книжками.

З цією метою Мін-во звернулося до всіх видавництв з вимогою як можна швидче виконати свої зобов'язання.

Арешт посланців укр-го народу. 15-го лютого по дорозі з Вінниці до Кам'янця було заарештовано та відправлено до Вінниці в Ч. К. 3-х людей, що везли протест та меморіал від укр-их організацій. Меморіал було адресовано до Польського та Румунського урядів, а протест до уряду У. Н. Р. та до п. Головного Отамана і мали вони по де-кілька тисяч підписів.

Меморіал єврейського діяча. Відомий на Україні єврейський діяч Г., що цими днями втік з України, прислав до Мін-ва Євр. справ У. Н. Р. меморіал, в яким дає яскравий малюнок сучасної України. Весь край обернуто в руїну; інтелігенцію майже цілком знищено; Київ виглядає цвинтарем. Не задоволення де-далі, зростає, що яскраво виявилось на робітничій конференції у Києві, яка винесла гостру резолюцію проти більшовицького уряду. Між іншим закрито навіть такі, зовсім не політичні, установи, як „Талмуд-Тора“, „Допомога Хорим“, „Гахнасан-Орхім“ (ідальні та будинки для ночівлі); комітети допомоги потерпівшим від погромів і різні добродійні й інші установи також закрито. З політичних організацій, крім комуністичної партії, жадна політична партія легально не існує. Багато єврейських соціалістів заарештовано.

Єврейське суспільне життя фактично замерло.

П О С В І Т У.

I. ВІСТКИ З УКРАЇНИ І УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ.

— **Обєднання повстанчого руху.** Французька військова місія в Константинополі отримала відомости з Криму про злуку трьох найбільших, крім Кронштадської, повстанчих протибільшовицьких

груп: Махна, Антонова і Федюшкина (на північному Кавказі). З цього виникає, що величезний терен від Тули і Тамбова на південь аж до Олександрівська і на полудн. схід до гір Кавказьких охоплено пожежою повстань. Всі три керівники

тих груп прагнуть зєднання і розпочаття спільної акції. Головне командування червоної армії прикладає всіх зусиль, щоб цієї злуки не допустити.

== **Шевченкові свята в Києві.** Підчас Шевченківських свят у Києві прийшло до кривавих сутичок на мітингах. Коли комуністичні агітатори „робили” Шевченка „комуністом” — на них кидали камінням. Маніфестанти 6 раз піднімали український прапор. Було чути вигуки: „Хай живе Самостійна Україна!” „Хай живе Петлюра!”

== **На Київщині.** По всій лінії Дніпра ідуть справжні великі бої з повстанцями. Військові більшовицькі бази і склади перекидаються на лівий берег Дніпра. Події на Україні що раз приймають більші розміри. Київ обстрілюється повстанцями. Більшовицькі війська передаються на бік повстанців. В містах — масові розстріли.

== **Азіяцьким звичаєм.** З Києва, як заложників, вивезено до Росії 2.600 українців і жидів переважно інтелігенції. Це 4 партія заложників після відступу військ У. Н. Р.

== **Повстанча газета.** На Україні розповсюджується повстанська газета „Повстанець”, яка закликає до повернення уряду У. Н. Р.

— **Події на півдні України.** 23 березня залізничну лінію Одеса-Вапнярка було обложено повстанцями. З Жмеринки більшовики відправили частини з танками.

Відомости про масові повстання на Дону, в Криму, Сімферопольському і Мелітопольському повітах потверджуються. Перед 20 березня повстанці захопили Миколаїв. Свіжо отримані з певних джерел відомости свідчать, що червоні війська покинули Одесу, передмістя — в руках повстанців, в осередку міста точуться криваві бої між комуністами і повстанцями, яких підтримують портові робітники.

— **Патріот Махно.** На всіх радіо-станціях, як доносить більшовицька преса, одержано радіо Махна, в яким він подає до відомости всім, що в його „республіці” найкраще одсвятковано 60-ті Шевченкові роковини і що в Катеринославі ним збудовано величезного пам'ятника Шевченкові.

Д О П И С И.

ПОДОРІЖ УКРАЇНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ КАПЕЛИ. (Лист перший). Друга концертна подорож Укр. Респ. Капели по Європі стала продовженням тих тріумфів і тої слави, що здобула собі Капела в минулому році, коли концертувала у Франції, Англії, Бельгії та інших західно-європейських країнах.

Тепер здобула собі Капела, ще одну країну — Іспаню. Ентузіазм, викликаний Капелою сміливо переважає всі ті лаври, які ми здобули досі на своїй артистичній дорозі.

Подорож з Варшави до Парижу була незвичайно тяжкою. Приїхали до Парижу в сам день концерту о 7 годині ввечері, а о 8^{1/2} мусли вже бути на естраді театру „Champs Elysees”. Не зважаючи на величезну втому капелян, на недоспані ночі, концерт з художнього боку пройшов дуже гарно. Оплескам і привітанням не було кінця. На концерті був мало не весь музичний світ Парижу, а той світ, ще мину-

лого року так зацікавився Капелою і українською музикою. Дальші концерти пройшли блискуче, а музикальні рецензенти говорили про Капелу з таким захопленням, що йому позаздрилиб і визначніші європейські артисти.

На концертах ми бачили деяких визначних діячів французької політики, а спеціально з військового світа таких осіб як ген. Пелліс, ген. Вейган, адм. Дегуї та інші. З артистичного світу цікаво нам було бачити і вітати серед нас славетну Айседору Дункан. Вона так захопилася мельодією наших пісень, що попросила ноти і сказала: „Ви їх співаєте, я буду їх танцювати”.

Після Парижу концертували з великим успіхом в Ліоні, а потім поїхали до Барселони. Експансивні Каталонці, так широко нас вітали, що ми й не стямимось.

На залізничному дворці чекали на нас диригент і заступник диригента Каталонського хору „Orfeo Catala” і багато публіки. Всі концерти повелися дуже гарно. Крім звичайного репертуару проспівали ми дві каталонські пісні. Ентузіазм публіки просто незрівняний. Просили співати ще раз „Ще не вмерла” і підчас першої частини саля греміла від оплесків (такий у них звичай). Всі каталонські визначні діячі склали нам свою пошану і зазначували, що вітають нас не тільки, як гарних співаків, а особливо, як українську державну інституцію. Це для нашої справи ознака дуже важна.

З Барселони переїхали на три концерти в Більбао, де співали між іншим баську народню пісню. Успіх величезний. Опісля концертували в Овієдо і там скінчили нашу поїздку по Іспаньї.

Капелянка.

(Лист другий.) 21 лютого Капела вдруге вийшла до Ліону, де дала два концерти — 22 і 23 лютого в театрі Grand Opera з надзвичайним успіхом. Повернувшись до Парижу, Капела 25 і 26 лютого дала ще концерти і закінчивши ціл тріумфальних концертів у Франції, Капела 27 лютого вийшла до Бельгії — Брюссель.

28 лютого відбувся перший концерт Капели в Брюсселі в салі St. Hubert, де Капела мала колосальний успіх. Концерт відвідали представники преси і видатні музиканти.

Слідуючі концерти Капели 1, 2 і 3-го березня в тій-же салі пройшли з тим-же художнім успіхом. 10, 11 і 13 березня Капела дала ще концерти в салі „Patria” в Брюсселі, далі має ще дати два-три концерти по містах Бельгії і переїде знову до Франції — в Париж, де має запрошення на 20 концертів, в тій-же колосальній салі Champs-Elysees. Олександр Курчичевський.

ВІД РЕДАКЦІЇ.

Через брак матеріальних засобів і вельми непатріотичний вчинок друкарських складачів-українців, що в сучасний важливий момент, з причин виключно егоїстично-економічних, розпочали були страйк, чим наразили Редакцію на тимчасову втрату права користування відповідною друкарнею, починаючи з 20-го лютого ц. р. до цього часу, часопис „Син України” не міг виходити.

Нині, з залогодженням виниклого непорозуміння з адміністрацією друкарні, Редакція має можливість провадити своє видання надалі в тій же вигляді, як було до цього часу.

З зазначеної причини зрозумілі будуть і деякі незначні дефекти в розгрупованні літературного матеріалу в цім числі часопису.